

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum etiam requiratur aliqua monitio præcedens, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM I.

Quale peccatum debet esse, ob quod possit quisquam excommunicari?

Respondeo & Dico Primò: Neminem posse excommunicari ob peccatum veniale. Ratio est; quia hoc peccatum non meretur tantam pœnam. Excommunicatio enim est pœnarum omnium, quas Ecclesia potest inferre, grauissima. Vnde D. Augustinus lib. 1. contra Aduersarium legis & prophetarum cap. 17. ait. *Illud, quod ait, (scilicet Dominus) si nec Ecclesiam audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus, grauius est, quam si gladio feriretur, si flammis absumeretur, si feris subijceretur.* Hinc colligitur optima regula: *Nunquam incursum esse aliquam excommunicationem, nisi quando peruenit ad mortiferum.* Ex qua regula multæ difficultates possunt solui.

Dico Secundò: Non ob quamuis culpam mortiferam potest ferri excommunicatio; sed ob solam contumaciam: vt, si monitus nolit ab aliquo peccato mortifero desistere: si recuset restitutionem facere: si citatus à Superiore, nolit comparere: si sententiæ iudicis Ecclesiastici nolit parere. Colligitur hoc Matth. 18. vbi Dominus nō vult fratrem peccantem statim tanquā Ethnicum haberi; sed, *si Ecclesiam non audierit.* Et Apostolus ad Titum 3. v. 10. post primam & secundam admonitionem vult hæreticum hominem deuitari.

Notandū Primò: Si subditus habet iustā causam, aut certè non potest præstare quod iubetur, non est coram Deo excommunicatus: vt, si excommunicetur, qui non est soluendo, vel saltem non potest sine graui incommodo, nisi fortassis creditor esset in pari vel grauiori necessitate: tenetur tamen eo casu eam partem soluere, quam potest. Quòd si non possit nunc, possit autem post aliquod tempus, tenetur tunc sub pœna eiusdem excommunicationis, modò permaneat idem iudex; quia adhuc durat vis illius sententiæ: secus, si iudex sit depositus, vel mortuus. Vide Sotum dist. 22. qu. 1. ar. 2.

Notandum Secundò: In excommunicationibus à Iure, non requiri aliam contumaciam, quam eam, qua facit contra Ius, quod passim notum est, sciens vel scire debens huiusmodi pœnam illi esse annexam. Secus est de excommunicatione, quæ fertur in aliquos per modum sententiæ.

Notandum Tertio: Concilium Trident. sess. 25. capite 3. de Reformatione, præcipere omnibus iudicibus Ecclesiasticis, vt in causis ciuilibus non vtantur excommunicatione, nisi alijs Iuris remedijs antè tentatis: neque etiam in criminalibus, si realis executio fieri potest. Vnde grauius peccant, qui tam facile homines ob debita excommunicant.

DVBIVM II.

An excommunicatio lata contra innocentem secundum allegata & probata, sit valida?

Quidam putant esse validam, eò quòd secundum ordinem iuris lata sit. Ita Durandus dist. 18. q. 4. & alij, quos refert & sequitur Co-uarruias in Cap. *Alm*, l. p. §. 11. num. 14.

Sed verius est, Non esse validam, quamuis ratione scandali publicè feruari debeat. Tenet Cæcilianus 2. 2. q. 7. ar. 4. Adrianus Quodl. 6. Gabriel dist. 18. q. 2. Petrus Soto lectione 3. de Excommunicatione. Dominicus Soto dist. 22. qu. 1. art. 3. Probatur Primò: Quia talis sententia est iniusta: est enim condemnatio innocentis, & procedit ex falsa præsumptione: ergo non obligat. Probatur Secundò: Quia sententia iudicis est instar priuateg cuiusdam legis: atqui lex intrinsecè iniusta, non est lex, sed tyrannis, vnde nec obligat: ergo &c. Probatur Tertio: quia in iudicijs secularibus non tenetur quis obedire sententiæ, quæ falsè præsumptioni innititur, nisi fortè ob scandalum. Denique non est credibile Ecclesiam velle innocentem priuari tantis bonis, scilicet Suffragijs, Sacramentis, &c. aut Deum talem sententiam ratam habere: non enim hæc potestas est ad opprimendos innocentes, sed ad puniendos contumaces. Vide lib. 3. de Iustit. & Iure c. 29. dub. 10. vbi late deducitur, iudicem non posse condemnare reū, qui per testes legitime est probatus criminosus, quem tamen ipse iudex certò nouit innocentem.

Hinc sequitur, Si talis celebret, etiam in publico, non fieri irregularem, quidquid dicant aliqui Canonistæ. Ratio est: quia Sacerdos celebrando non violat censuram quæ reuera non erat obstrictus. Cauere tamen debet scandalum. Priuatim potest celebrare sine scrupulo.

CAPVT V.

Quanam requirantur, vt excommunicatio sit valida, & vt incurratur?

Suppono, vt excommunicatio sit valida, requiri Primò: vt lata sit ab eo, qui habet iurisdictionem in alium; & vt ea iurisdictione non sit suspensa per denuntiationem alicuius censure, vel notoriam Clerici percussione. Secundò: vt sit lata ob culpam mortiferam externam, id est, procedentem in opus externum, quod secundum se sit peccatum mortale. Sed est

DVBIVM I.

Verum etiam requiratur aliqua monitio præcedens?

Respondeo; Vt Excommunicatio constet, debet antecedere aliqua monitio, vel iudicis, vel legis. Est communis sententia. Vide Co-uarruiam 1. parte §. 9. Patet Matthæi 18. vbi Dominus docet, vt fratrem corripiamus, antequam excommunicetur. Ad Titum 3. v. 10. *Hæreticum hominem post primam & secundam admonitionem deuita.* Idem patet ex Cap. *Contingit*. Cap. *Constitutionem*, & Cap. *Cum medicinalis*, de sententia excommunicationis in 6 Ratio est: quia Excommunicatio solum debet ferri contra contumaces. Contumax autem nemo censetur, nisi monitus persistat in scelere.

Dico Secundò: Hæc Monitio debet fieri cum interminatione Excommunicationis. Ita recentiores. Et ratio est, quia aliqui non videntur contumax contra potestatem Ecclesiasticam, nisi cõ-temnat eius minas.

Dico

23
Ob veniale excommunicari, nequis.

Sed ob solū mortiferū cui adiuncta contumacia.

24
Si habes istam causam, vel nunc non es soluendo

Si possis postea soluere.

25
Contumacia non eadem sufficit ad excommunicationem ab homine, quæ à Iure

Leuiter excommunicans, peccat.

26
Quidam existimant validam.

Verius negatur.

Innocens in publico celebrans, non fit irregularis.

27

28
Monitio necessariò præmittenda.

Debet esse comminatio excommunicationis.

Qualis, si
feratur ex-
communicatio à iure,
vel genera-
tim ab ho-
mine.

Dico Tertio: Quando Excommunicatio fertur à Iure, vel generatim ab homine, sufficit illa monitio, quam lex, vel præceptum Superioris secum defert. Ratio est: quia quis sciens illam legem, vel præceptum, satis monetur ut obtemperet.

Dico Quarto: Quando speciatim contra aliquos fertur à Iudice excommunicatio, ordinariè Iure positio requiritur trina monitio, cum certo dierum intervallo. Patet ex tribus Capitulis citatis. Vbi

29
Qualis, si
speciatim
contra ali-
quos.

Aduerte: vt valida sit Excommunicatio, sufficere vnã admonitionem, excepto eo casu, quando iudex fert excommunicationem contra illos, qui participant cum eo, quem ipse excommunicauit: tunc enim ita requiritur trina monitio contra participantes, vt sine ea excommunicatio contra eos irrita sit, vt patet Capitulo Statuimus, de sententia excommunicationis in 6. Idem dicendum si ijs minetur sententiam suspensionis vel interdicti ob illam participationem cum excommunicato; vt habetur Cap. Statuimus, de sententia excommunicationis in 6.

Qualis, con-
tra partici-
pantes cum
excommu-
nicato.

Si autem iudex sine monitione canonica excommunicauit (id est, trinã, cum intervallo) vel si absque præsentia idonearum personarum per quas possit probari, est suspensus per mensem ab ingressu Ecclesiæ: Cap. Sacro, de sententia excommunicationis. Item si absque scripto, vel non expressã causã: Cap. Medicinalis, eod. in 6.

Pœna iudi-
cis hęc er-
rantis.

Si tamen causã sit valde vrgens, & in mora sit periculum, v. g. si iudex secularis vellet plectere Clericum, sufficit vna monitio loco trinæ, etiam absque intervallo dierum; vt habetur Cap. Constitutionem, supra; cuius monitionis formulam ponit Couarruias §. 9. num. 4.

Nisi peri-
culum sit in
mora.

Dices: Matthæi 18. Dominus requirit trinam monitionem. Respondeo: Requirit trinam, non simpliciter, sed vt conuenienti ordine procedatur in correptione fratris, cuius crimen est occultum.

Dico Quinto: Aliqua saltem monitio ita videtur necessaria ex natura rei, vt nec Pontifex sine ea possit validè excommunicare. Ita Soto de secreto, memb. 2. q. 6. ad 2. & Petrus Soto lectione 3. de Excommunicatione. Victoria q. 6. de Excommunicatione. Vide Couarruiam §. 9. num. 5. & 6.

30
Ex natura
rei est ne-
cessaria ali-
qua moni-
tio.

Ratio est: quia nemo potest excommunicari, nisi sit contumax contra potestatem ecclesiasticam, Matth. 18. Atqui non censetur aliquis contumax, nisi monitus sit vt respiciat; & quidem cum minis: nisi enim minæ adhibeantur, non satis appareret an Superior ex tota potestate imperet.

Vnde sequitur contra Caietanum 2. 2. q. 69. ar. 2. non posse ferri excommunicationem ob peccatum præteritum, vt illud puniatur. Si enim id fieri posset, posset etiã excommunicari is, quem penitet peccati, qui Deo est reconciliatus. Potest tamen ferri ob peccatum præteritum, si monitus nolit ab eo desistere, aut restitutionem facere, aut scandalum tollere, quod ex eo peccato ortum est. Sed hoc non est præcisè, vt peccatum præteritum puniatur, sed vt ab illo desistat, aut vt aliquid faciat quo effectum peccati tollat. Nec obstat, quod aliæ pœnæ possint infligi ob peccatum præteritum, præcisè vt illud puniatur: quia per alias pœnas non eijcitur homo extra cœtum fidelium, nec habetur vt Ethnicus & Publicanus: vnde infligi possunt, etiam si penitentiam agas, sicut Deo reconciliatus. Similiter non obstat, quod plerique

Non potest
ferri excom-
municatio
merè ob
peccatum
præteritum.

effectus excommunicationis, vel etiam omnes, possint infligi ob peccatum præteritum, etiam ipsa interna suffragiorum priuatio; quia non potest ita extra Ecclesiam eijci, vt habeatur tanquam Ethnicus & Publicanus, in quo consistit substantia excommunicationis.

DVBIVM II.

Vtrum, vt quis incurrat excommunicationem, requiratur etiam cognitio excommunicationis?

Respondeo & Dico Primo, Quando excommunicatio fertur huiusmodi verborum formulã, Qui scienter contra-fecerit: vel, Qui præsumpsit contrarium facere: vel, Qui ausu temerario contrarium fecerit; requiritur, vt quis sciat, non solum illud factum esse peccatum, sed etiam habere annexam excommunicationem; alioquin eam non incurret. Ita Nauarrus num. 141. & 155. Ratio est: quia qui ignorat pœnam legi appositam, non censetur peculiari modo præsumere contra præceptum Superioris, aut scienter contra facere, quod tamen lex illa requirit. Vnde ignorantia crassa, siue sit Iuris siue facti, excusat ab hac excommunicatione; non tamen ea, quæ est affectata, quæ dolo exæquatur.

31
Si excom-
municatio
feratur sub
certa ver-
borum for-
mula,

Dico Secundo: Quando Excommunicatio fertur simpliciter sine huiusmodi verbis, non excusat quidem ignorantia crassa: excusat tamen omnis alia ignorantia siue Iuris siue facti, etiam si culpabilis sit, & res ipsa per se sit illicita.

32
Si feratur
simpliciter.

Quod ignorantia crassa excommunicationis non excuset, est communis sententia DD. Et probatur; quia non excludit contumaciam contra potestatem Ecclesiasticam: qui enim ex tali ignorantia facit contra præceptum Ecclesiæ, habens annexam excommunicationem, interpretatiuè censetur contumax: nam censetur quis scire, quod debebat, & facile poterat scire.

Ignorantia
crassa tunc
non excu-
sat.

Quod verò ignorantia, quæ non est crassa, excuset, docent multi Doctores, vt Dominicus Soto dist. 22. q. 1. ar. 2. & dist. 28. q. 1. ar. 2. Siluester verbo Ignorantia, q. 8. num. 14. Nauarrus cap. 23. num. 45. & cap. 27. num. 16. Castro lib. 2. de lege penali cap. 14. & primo quidem de Ignorantia facti. Probatur ex Cap. Si verò, 2. de Sententia excommunicationis, vbi Alexander III. definit, eum, qui occiderit Clericum alentem commam, nesciens esse Clericum, non esse excommunicatum. Et ratio est, quia talis non committit formaliter sacrilegam Clerici percussorem, ob quam fertur excommunicatio; sed solum materialiter. De Ignorantia verò Iuris, Probatur ex Cap. Vt Animarum, de Constitutionibus in 6. vbi Pontifex ait, Sententijs per statuta quorumcumque Ordinariorum prolatis ligari nolumus ignorantes, dum tamen illorũ ignorantia crassa non fuerit. Et quamuis loquatur ibi de statutis Ordinariorum, id est, Episcoporum; tamen est eadem ratio de statutis Pontificijs; vt rectè docet Castro loco citato: nempe quia excommunicatio non debet ferri, nisi in contumaces, quales illi ignorantes non sunt. Et confirmatur: quia ob hanc causam ignorantia facti excusat, ergo etiam Iuris: idque verum est, siue ignorantia sit antecedens, siue concomitans, quidquid dicat Couarruias §. 10. num. 14. in Cap. Alma:

Excusat
Ignorantia
Iuris.

Seu ea sit
facti.

Seu Iuris.

quia